

Cím: Hírek a nagyvilágból

Forrás: Aprófa: Tábortűz magazin, <http://www.hhrf.org/tabortuz/> ; 40 000 méter magasba
léghajóval: Élet és Tudomány, 2002/10. <http://www.sulinet.hu/>

Szövegtípus: magyarázó

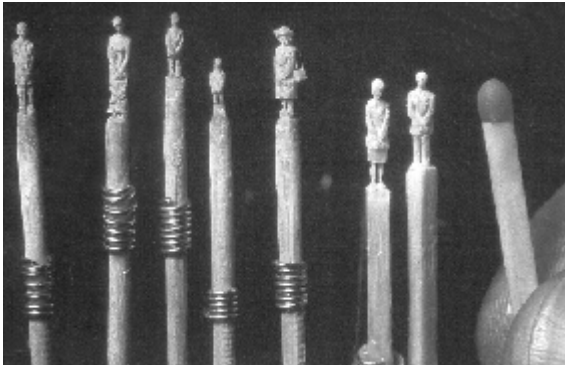
Szöveg olvashatósága: 3–4. évfolyamon közepesen nehéz, 5–6. évf. könnyű

Kérdések nehézsége: könnyű, közepesen nehéz, nehéz

Javasolt felhasználás: 3–6. évfolyam.

Hírek a nagyvilágból

Aprófa

Egy angol szobrász olyan pici szobrokat farag, hogy egy gyufaszál azokhoz képest fatörzsnek tűnik. Alkotásai gyufák és fogvájók hegyéből készülnek, ezeket faragja sebészi pontosságú, kicsi szerszámaival. Húsz órát dolgozik egy-egy harmadmilliméternyi művén. Apró

vonásokat, felismerhető jellegzetességeket tud rögzíteni parányi szobrain, a nézők azonban csak nagyítóval tudják élvezni művészetét.

Készített szobrot már az angol királyi család tagjairól, politikusokról, színészekről és énekesekről is. A szobrász csak nemrégiben mutatta be műveit, bár már több éve foglalkozik pici szobraival. Az első kiállítása óta egyre nő a népszerűsége.

40 000 méter magasba léghajón

Két merész angol férfi arra vállalkozott, hogy megdönti a léghajózás eddigi (1961-ben felállított) 35 kilométeres rekordját. A 48 éves *Andy Nelson* és társa, az 51 éves *Colin Prescott*, ez év júliusa és szeptembere között 40 kilométer magasságba akar emelkedni a *QinetiQ* nevű léggömbbel.

A léggömböt egy brit repülőgép-anyahajó fedélzetéről fogják felbocsátani. A két utas az űrhajósokéhoz hasonló szkafandert visel majd, amely meleget és oxigént biztosít számukra a zord környezetben, és eltávolítja a kilélegzett szén-dioxidot. A héliumtartalmú léggömb emelkedés közben a magasság növekedésétől és a légnyomás csökkenésétől függően megnő. Ha az utazóknak sikerül eljutniuk a 40 kilométeres magasságba, a léggömb egyméteres buborékja eredeti méretének 346-szorosát, azaz egy felhőkarcoló méretét éri el.

Az Aprófa című olvasmányhoz kapcsolódó kérdések

1. Kikről NEM formált szobrot a művész? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A: A királyi család tagjairól.

B: A barátairól.

C: Politikusokról.

D: Színészekről.

1-es kód: B

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés. A szövegből hiányzó információ kiválasztása.

Nehézség: könnyű.

2. Hány órán át dolgozik a szobrász egy-egy művén?

1-es kód: Húsz órán át.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés. A 3. mondatban olvasható információ visszakeresése.

Nehézség: könnyű.

3. Miért van szükség nagyítóra a szobrok megtekintéséhez?

1-es kód: A tanuló válaszában utal arra, hogy azért, mert a szobrok parányiak.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés.

Nehézség: könnyű.

4. Szerinted miért népszerűek a szobrász művei?

1-es kód: A tanuló helyes következtetést von le. Például:

- Mert híres embereket ábrázol.
- Más nem csinál ilyesmit.
- Biztos csodálják, hogy ennyire ügyes.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: következtetés. A tanuló plauzibilis következtetést von le.

Nehézség: közepesen nehéz.

5. Vajon miért csak nemrégiben mutatta be műveit a szobrász?

1-es kód: A tanuló helyes következtetést von le. Például:

- Nem hitte, hogy rajta kívül mást is érdekelhetnek szobrai.
- Senki sem tudta, hogy ő ilyeneket csinál.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: következtetés. A tanuló plauzibilis következtetést von le.

Nehézség: nehéz.

A 40 000 méter magasba léghajón című olvasmányhoz kapcsolódó kérdések

6. Mi a léghajózás 1961-ben felállított rekordja?

1-es kód: 35 kilométer.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés. Az 1. bekezdésben olvasható információ visszakeresése.

Nehézség: könnyű.

7. Hány éves Colin Prescot? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A: 35

B: 40

C: 48

D: 51

1-es kód: D

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés. Az 1. bekezdésben olvasható információ visszakeresése. A válaszadást megnehezítheti, hogy a bekezdésben több számadat is szerepel.

Nehézség: könnyű.

8. Húzd alá az olvasmányban, hogy mitől függ a léggömb méretének változása!

1-es kód: „A hélium-tartalmú léggömb emelkedés közben a magasság növekedésétől és a légnyomás csökkenésétől függően megnő.”

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: információ-visszakeresés. Az 1. bekezdésben olvasható információ visszakeresése.

Nehézség: könnyű.

**9. Mi jellemzi a légkört 40 kilométer magasban? Karikázd be, hogy IGAZ-
e vagy HAMIS a mondat befejezése!**

40 kilométer magasban

A: hideg van.

IGAZ/HAMIS

B: nincs oxigén.

IGAZ/HAMIS

C: növekszik a légnyomás.

IGAZ/HAMIS

1-es kód: IGAZ, IGAZ, HAMIS

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: következtetés. Az olvasottak mérlegelése, helyes következtetések levonása.

Nehézség: közepesen nehéz

Mindkét olvasmányhoz kapcsolódó kérdések

10. Mi a közös a két olvasmányban? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

Mindkettő...

A: angol férfiokról ír.

B: megemlíti a királyi családot.

C: műalkotásokat mutat be.

D: találmányokról szól.

1-es kód: A

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: ismételt információ-visszakeresés. Mind a négy opció mérlegelése a mindkét szövegben meglévő információ visszakeresése érdekében.

Nehézség: könnyű.

11. Melyik olvasmány tetszett jobban? Karikázd be a kiválasztott olvasmány címét, és indokold is meg a választásodat!

Aprófa

40 000 méter magasba léghajón

1-es kód: Minden, a címhez illő, **szövegalapú** indoklás elfogadható. Például:

Aprófa:

- Nem tudtam, hogy ilyen kicsi szobrokat is lehet csinálni.
- Kedvem támadt kipróbálni.

40 000 méter:

- Mert érdekes lehet olyan magasban ülni.
- Mert az egy sokkal veszélyesebb vállalkozás.

0-s kód: Hibás, nem odaillő válasz.

- A/B, mert ez sokkal érdekesebb. (Semmitmondó válasz.)

9-es kód: Nincs válasz.

Szövegértési művelet: reflektálás. Az adott olvasmány tartalmi elemeinek átgondolása. Akár minimális válaszok is elfogadhatóak (szeretem, érdekel, stb.), amennyiben helyes elemre utalnak.

Nehézség: közepesen nehéz.